73/75(47).925)[Թարյան] 25657
Կ-58 Կոստան, Բ.
Սովետի իսարան. գոռծից Ս. Թարյանի սրճարան-ցուցանակներ։

13/15	14/IV	11

ՀԱՅԿ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
Տ՝Ի ԴԱՍԵՆՏԱԼ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏԻՆ ԿԻՑ ԱՐՎԵՍՏԻ ԳՈՐԾԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ
ՍՍՌՄ ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏԻ ՖՈՆԴԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ

73/75(47.925)(092 Թարյան)(064)
Ե-58
ՑՏՈՒԳՎԱԾ Է 1961 Թ.

ԱՐՎԵՍՏԻ ՎԱՍՏԱԿԱՎՈՐ ԳՈՐԾԻՉ

ՍՏԵՓԱՆ ԹԱՐՅԱՆԻ

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻ ԿԱՏԱԼՈԳ

Ա 1/2920

ԵՐԵՎԱՆ 1949

Կատալոգը կազմեց՝ Ռ. ԵՍԱՅԱՆ

Պատ. խմբագիր՝ Ե. ԿՈՒՐԴՈՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆ ԹԱՐՅԱՆ

Դան մի կարգ նկարիչներ, որոնք երբ հանդես են գալիս զանազան գործերով ընդհանուր ցուցահանդեսներում, կամ նույնիսկ կազմակերպում են իրենց ստեղծագործությունների որևէ ժանրը կամ սեղմ շրջանը ներկայացնող անհատական ցուցահանդես, քննադատության կողմից նրանց ստեղծագործությունները չեն գտնում իրենց իսկական արժեքավորումը: Սակայն երբ նրանք հանդես են գալիս իրենց անցած ողջ ճանապարհն ամփոփող ռետրոսպեկտիվ ցուցահանդեսով, միայն այդ ժամանակ է, որ քննադատությունն ու դիտողը հնարավորություն են ստանում ավելի ճիշտ արժեքավորել նկարիչին, արժեքավորել նրա ողջ արվեստի տեսակարար կշիռը: Մեր արվեստում այդպիսի նկարիչների թվում է Ստեփան Թարյանը:

Ժամանակագրական կարգով Թարյանը պատկանում է սովետահայ կերպարվեստագետների միջին սերնդին: Այդ սերնդին պատկանողների ստեղծագործական կյանքը սկսվել է ռևոլյուցիայի օրերին և նրանք կազմակերպված դեմքեր են դարձել մեր աչքի առաջ, շնորհիվ սովետական կարգերի:

Ստեփան Թարյանը ծնվել է 1899 թ. Թբիլիսիում: Նախնական գեղարվեստական կրթությունն ստանում է Թբիլիսիի Գեղարվեստական Ակադեմիայում, որտեղ ուսանելու հետ միաժամանակ ստիպված է լինում աշխատել երբեմն որպես դեկորատորի օգնական (Օպերային թատրոն), երբեմն որպես պլակատիստ (գրուզկավրոստա), մակետներ պատրաստող, մի որոշ ժամանակ Թելավի ռուսական թատրոնի նկարիչ և վերջապես նկարչության դասատու:

Միևնույն ժամանակ Թարյանը մասնակցում է Թբիլիսիի

Հայ նկարիչների միությանն և այլ ընկերությունների, իսկ «1921 թվից նաև հայաստանյան ցուցահանդեսներին:

Զգտումը դեպի մեծ քաղաքի կուլտուրական արժեքներն ու արվեստի շրջանները, ինչպես նաև մասնագիտական բարձր կրթության ծարավը Թարյանին ստիպում են 1923 թվին թողնել Թբիլիսիի Ակադեմիան և տեղափոխվել Լենինգրադ՝ Արվեստների Համառուսական Ակադեմիա, որն ավարտում է 1926 թ. և գալիս Երևան:

Սկզբից և ետ Թարյանը ձեռնամուխ է լինում բազմաապարեզ գործունեության, այնքան բազմասպարեզ, որ դժվար է պարզել թե նրա հետաքրքրությունների մեջ որն է հիմնականը:

Նա հանդես է գալիս որպես ձեռնահաս Քանդակագործ, 1928 թ. Շահումյանի հուշարձանի նախագծերի կոնկուրսում շահում է երկու մրցանակ, իսկ Ալի Բայրամովի ակումբի (Բաքու) քանդակազարդման կոնկուրսում՝ առաջին մրցանակը և ինքն էլ իր էսքիզների համաձայն քանդակազարդում է ակումբի ինտերերը մեկ ֆիգուրայով և չորս մեծադիր բարձրաքանդակներով:

Նա հանդես է գալիս որպես փորձված թատրոնական նկարիչ. աշխատում է մի շարք առաջնակարգ թատրոններում, ձևավորում է բազմաթիվ պիեսներ: Ըստ երևույթին սխալ չի լինի ասել, որ արվեստագետի ստեղծագործական ասպարեզներից թատրոնական-դեկորատիվ արվեստն այն միակ ասպարեզն է, որը սովետահայ արվեստագիտության կողմից միշտ ընդունվել է առանց վերապահության: Թարյանի թատրոնական ձևավորումների քանակը 50-ից անցնում է: Նրանց մեջ կարելի է հանդիպել բազմաթիվ այնպիսի օրինակների, որոնք օժտված են թե ստեղծագործական հնարքով, թե դրամայի ոգուն, ժամանակին ու միջավայրին հարազատ, պլաստիկորեն բարձր մակարդակի վրա կատարված հակումներով: Այդպիսիներից առանձնապես անհրաժեշտ է նշել Գ. Սունդուկյանի «Պեպո»-ի և «Խաթաբալա»-ի մի շարք անգամ կատարված ձևավորումները, որոնք մինչև այժմ դեռևս մնում են մեծ դրամատուրգի պիեսների լավագույն ձևավորումները սովետահայ թատրոնական-դեկորատիվ արվեստում:

Որպես նկարիչ-ձևավորող նա մասնակցում է նաև Հայկինոյի նկարահանման աշխատանքներին, ձևավորելով՝ «Կիկոս». «Արևի որդին» «Քրդեր և եզիդիներ». «Լոդր». «Գիքոր» ֆիլմերը:

Թարյանի արվեստում օրստորե ավելի մեծ տեղ է գրավում գրաֆիկան: Սկզբնական շրջանում Թարյանի գրաֆիկան կրում էր զերազանցապես հրատարակչական բնույթ. նա ձևավորում էր գրքեր և պլակատներ, նկարազարդումներ և ծաղրանկարներ էր անում «Սովետական Հայաստան», «Կոմունիստ» և այլ թերթերի ու ժուռնալների համար: Հետագայում նկարիչը դնում է դեպի հաստոցային գրաֆիկան, հատկապես օֆորտը, կատարում է և ի ցույց դնում բազմաթիվ պեյզաժներ ու գիմանկարներ, որոնք վկայում են հեղինակի անվիճելի գրաֆիկական ձերքի մասին:

Քիչ չեն նաև նկարիչի երփնագիր նատյուր-մորտերը, պեյզաժները և գիմանկարները:

Նման բազմասպարեզությունը իր գրական կողմերի կողքին անտարկույս ունեցավ նաև բացասականը, գրկելով նկարիչին մի որևէ ասպարիզում իր ուշադրությունը բևեռելու և ավելի ևս խորոնալու հնարավորություններից:

Սա մի ճշմարիտ գրվածք է, որը միանգամայն հաստատվեց Թարյանի 1941 թ. կազմակերպած ինքնուրույն ցուցահանդեսում: Սակայն նույն այս գրվածքը հայրենական պատերազմին հաջորդող տարիների ընթացքում զգալիորեն կորցնում է իր ուժը և այդ բանի պերճախոս ապացույցը կարող է հանդիսանալ սույն ցուցահանդեսը:

ՀԱՄԿ(բ)Պ Կենտրոնական Կոմիտեի վերջին տարիների որոշումները գրականության և արվեստի մասին, ինչպես նաև ՀԿ(բ)Պ Կենտրոնական Կոմիտեի որոշումը սովետահայ կերպարվեստի մասին, արվեստի առաջ դրեցին գաղափարական և ստեղծագործական բարձր նպատակներ, դրեցին նոր ու էլ ավելի բարձր որակի պահանջ և բոլորի հետ միասին նաև սովետահայ նկարիչների կոլեկտիվը վերանայեց իր անցած ճանապարհը կանգնեց խոշոր վերակառուցման անհրաժեշտության առաջ:

Իր ստեղծագործությունների թեմատիկ պլանն ու որակական մակարդակը քննադատորեն վերանայեց նաև Ստեփան Թարյանը և կայացրեց եզրակացություններ, որոնք այսօր, այս ցուցահանդեսում գործի են վերածվել:

Թարյանի նախորդ ստեղծագործություններից շատերը կյանքը պատկերելով հանդերձ՝ հաճախ կտրված էին կյանքից: Այժմ արվես-

տաղանդը իրական կյանք է դուրս գալիս, մարդուն դիտում է իր կոնկրետ աշխատանքի պրոցեսում, փնտրում է նրա մեջ ամուրը, կենսականը, ի հակակշիռ նախկինում տեղ գտած հաճելիության փնտրումների: Նույնիսկ ընությունը նոր իմաստ է ստանում Թարյանի համար: Նա սկսում է իր պեյզաժների հիմնական թեման դարձնել ընության մեջ սովետական մարդու ներմուծած նորակառուցումները, արդյունաբերական օբեկտները: Թարյանի մոտ սկսում է հայտ գալ նորի դիտակցված զգացումը և այդ զգացումը՝ շաղկապված որակական այդ պահանջի հետ, առանց որի սոցիալիստական Նորը չի կարող ճշմարիտ վերարտադրված լինել՝ Թարյանին օգնում են իր ստեղծագործությունների ընդհանուր մակարդակի զգալի բարձրացման գործում: Այդ բանում համոզվելու համար բավական է վերցնել արվեստագետի Կիրովականում կատարած աշխատանքները (1948 թ.) և համեմատություն մեջ դնել նախորդ աշխատանքների հետ: Քանդակում (հատկապես Ա. Առաքելյանի դիմաքանդակը), իսկ 1947 թվի աշխատանքները՝ Մ. Պարոնիկյանի կիսանդրին, անհամեմատ ավելի շատ են օժտված ներքին կյանքով, դեմքն ավելի ամուր է կառուցված, ձևը է բերված ավելի նուրբ պլաստիկ մոդելիրովկա, քան մինչ այդ մենք ունեինք Թարյանի ստեղծագործությունների գերազանց մասում: Երփնագրում (հատկապես գործարանային բակեր և ինտերիերներ պատկերելիս), դրվում են ավելի լուրջ գեղանկարչական խնդիրներ, կոլորիտն ավելի կազմակերպված է, գույնի շեշտն ավելի ամուր: Նմանորինակ առաջընթաց կարելի է նշել նաև գրաֆիկայում: Թող այս համեմատությունը ընթերցողին թյուրիմացության մեջ չդնի Թարյանի նախորդ ստեղծագործական արժեքների նկատմամբ, որոնց շարքում կարելի է նշել այնպիսի սովարաթիվ նշանակալից գործեր, ինչպիսիք են քանդակում՝ Վ. Խոջաբեկյանի կիսանդրին, երփնագրում՝ «Այրիվանքը»-ը, գրաֆիկայում՝ Լենինգրադյան օֆորտները և այլն: Ես արդեն չեմ խոսում Թարյանի թատերական ձևավորումների մասին, որոնց մոտավոր ընությագրումն ու գնահատումը տրվեց վերևում:

Խոշոր արժեք են ներկայացնում նաև Անիի էտյուդները, որոնք կատարված են բնականից, ճաշակով և որ գլխավորն է՝ օժտված են փաստական ճշմարտացիությամբ:

Այս բոլորից երևում է, որ համեմատությունն արվեց ցույց տալու համար Թարյանի ստեղծագործական վերակառուցման աճը, այսորվա գործերի ավելի հավասարակշիռ և իր հայտարարում ավելի բարձր մակարդակը՝ ի տարբերություն նախորդ անհաջողությունների: Իսկ որ Թարյանը մինչ այդ էլ ստեղծել է լուրջ արժեքներ, վերևում բերված թվարկումից բացի ավելի պերճախոս ապացույց է այն փաստը, որ 1946 թվին նրան շնորհվեց Հայկ. ՍՍՌ արվեստի վաստակավոր գործիչի կոչում:

Այսպիսով, եթե մի կողմ թողնենք Թարյանի ստեղծագործական անհաջողությունները, որոնք յուրաքանչյուր արվեստագետի հետ էլ պատահում են և մի ընդհանրացնող հայացք գցենք նրա անցած ճանապարհի վրա, ոչ մի գործ չպոկելով իր ժամանակից, ապա նա մեր առաջ կկանգնի բոլորովին նոր լույսի տակ, կստանա բոլորովին նոր արժեքավորում և դա կհամապատասխանի իրերի իսկական դրությանը:

Այդ նոր արժեքավորումը ժամանակին է հատկապես այսօր, որովհետև ներկա ցուցահանդեսով Թարյանը ամփոփում է երևանյան ստեղծագործական ուղին:

ՎԱՀԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԿԱՏԱԼՈԳ

ՔԱՆԴԱԿ

1918

1. Հ. Շահբազյան. Գ. գիպս 47×20×23

1919

2. Լայուդ. Գ. գիպս 40×14×14

1920

3. Կինը պորտֆելով Գ. գիպս 36×13×13

1925

4. Քարտաշ. Տոն. գիպս 30×25×20

1928

5. Զուլող (Ալավերդի). Տոն. գիպս 32×25×25
6. Լուսեցի պարտիզան. Գիպս 34×15×18

1929

7. Վ. Թաղիանոսյան. Գիպս 36×12×25
8. Վ. Խոջաբեկյան. Մարմար 49×32×21 Գ.Գ.

1933

9. Ծխող կինը. Տոն. գիպս 45×15×15

1935

10. Վ. Լենին և Ի. Ստալին. Գիպս 80×65 Գ.Գ.
11. Զանգեզուրցի պարտիզան. Տոն. գիպս 55×25×30
12. Արեվելքի աղատագրված կինը. (Բաքու, Կուլ-տուրայի պալատ.) Ֆոտո
13. Հարեմում (ֆրագմենտ) Գիպս 110×180
14. Պարտիզանուհի (ֆրագմենտ) Գիպս 110×180

1938

15. Գր. Ավետյան, Մարմար 55×35×30 (ԹԹ)
16. Լենինգրադի ավտոգը, Գիպս 32×25

1940

17, Վ. Ի. Լենին, Ի. Վ. Ստալին. Գիպս Տ. 45
18. Էսքիզ. Գլաղ. կ. 8×30×10
19. Ցափունջիյով մարդը. Գլաղ. կ. 30×10×12
20. Խ. Աբովյան. գիպս տ 25

1941

21. Վ. Ի. Լենին. Բրոնզ տ. 25

1943

22. Պաշտպանության ֆոնդին. Գիպս 110×250 Պ.Պ.
23. Սուրբիկ Թարյան. Գիպս 40×25×25

1945

24. Կոմիտաս. Էսքիզ Գիպս 35×25×20
25. Կոմիտաս. Էսքիզ Գիպս 40×25×30
26. Կոմիտաս. Գիպս 53×27×30
27. Կոմիտաս. Մարմար 50×40×535 Պ.Պ.
28. Տատը և թոռը. Գլաղ. կ. 30×10×10 Պ.Պ.
29. Ընթերցում. Տ. գիպս 28×25×25

1946

30. Մ. Գևորգյան, Բրոնզ 35×31
31. Ինքնաքանդակ. Գիպս 35×18×14
32. Կանացի դիմակ. Գիպս 32×17×14
33. Զորավար. Պ. գիպս 35×20×20

1947

34. Վարդան Մամիկոնյան. Գլաղ. կ. 70×35×40
35—36. Դիմանկարում. Գլաղ. կ. 28×16×15, 26×12×14
37. Մ. Պարոնիկյան. Մարմար 46×30×70 Պ Պ.
38—39. Պարապիզանի երգումը. Գլաղ. կ. 18×8×24, 8×20×12
40—42. Արտաշատի գյուղատնտեսության աստվածները
— Պ. Հովհաննիսյան թրց. կ. 26×14×10
— Թ. Սարգսյան թրց. կ. 24×9×8

— Մ. Գարամյան. Թրց. կ. 22×16×10

43. Բերքահավաք Արտաշատում. (կնոջ) Թրց. կ. 50×30 ՊՊ

1948

44—45. Սովետական Միության հերոսները

— Գ. Միքաելյան. Գիպս 55×60×40

— Ս. Սարգսյան. Գիպս 40×25×25

46—48. Կիրովականի քիմ. կոմբինատի առաջավորները

— Ա. Առաքելյան (կարբիդագործ). Գիպս 60×45×40

— Ս. Ղարագյոզյան (մեխանիկ) Գիպս 60×40×35

— Ռ. Մացակյան (դարբին) Գիպս 45×43

Հայ գիտությունների ազգ.
Տուն-դասընտել
Գրադարան
Ակադեմիա

Ա 1/2920

ԳԵՂԱՆԿԱՐ

1915

49. Սուրամ. ստ. յուղ. 23×27
50. Բորժոմ (Սև դետակ) ստ. յուղ. 18×27

1916

51. Վերայի կամուրջից. ստ. յուղ. 19×25

1917

52. Փուռ դեռը. ստ. յուղ. 22×33

1920

53. Անիի ավերակները. ստ. յուղ. 24×19
54. Անի քաղաքի պարիսպները. կտ՝ յուղ՝ 19×31
55. Նատյուր-մորտ. կտ. յուղ. 40×60
56. Ըմնանկարի պատճեն. կտ. յուղ. 30×22
57. Հանդիստ. ստ. յուղ. 20×25

1925

58. Զմեռը Լենինգրադում. ստ. յուղ. 30×32
59. Ա. Դուվան. ստ. յուղ. 46×39
60. Մայրամուտ. ստ. յուղ. 24×30

1928

61. Դիմանկար. ստ. յուղ. 70×50

1935

62. Լ. Թուխունջյան. ստ յուղ. 52×36

1938

63. Մեր նրբանցքը. ստ. յուղ. 45×75
64. Ծառեր. ստ. յուղ. 45×75

1940

65. Այրիվանք. կտ. յուղ. 42×54
66. Սևանա լիճը. կտ. յուղ. 36×49
67. Մայրամուտ. կտ. յուղ. 41×54
68. Գյուղի ծայրամասը. կտ. յուղ. 20×41
69. Առավոտ. կտ. յուղ. 30×43
70. Այրիվանք գյուղը. կտ. յուղ. 25×38
71. Սևանի ափին. կտ. յուղ. 60×76
72. Մեր բակում. ստ. յուղ. 37×50

1942

73. Դիմանկարի էտյուդ. ստ. յուղ. 15×10
74. Ծաղկած վարդի թուփ. ստ. յուղ. 27×37

1944

75. Արվեստանոցում. ստ. յուղ. 21×25
76. Մեր այգում. ստ. յուղ. 49×69
77. Մեր թաղամասը. ստ. յուղ. 43×57

1945

78. Ա. Արազյան. ստ. յուղ. 50×37
79. Ծառուղի ստ. յուղ. 35×50
80. Ծաղկած խնձորենի. ստ. յուղ. 37×50
81. Ծաղկած ծիրանին. ստ. յուղ. 37×50
82. Դիմանկարի էսքիզ. կտ. յուղ. 60×50
83. Սեղայի դիմանկարը. կտ. յուղ. 39×35

1946

84. Գարուն. ստ. յուղ. 36×46
85. Մարտ. ստ. յուղ. 21×30
86. Արագածի լանջերը. կտ. յուղ. 21×33
87. Արայի սարը. կտ. յուղ. 40×49
88. Բժնի գյուղը. կտ. յուղ. 31×46
89. «Շրջիկի» ճամբարը կտ. յուղ. 48×72
90. Բժնի դեռը. կտ. յուղ. 43×59
91. Մ. Պարոնիկյան. կտ. յուղ. 70×58

1944

92. Ղամարլու. ստ. յուղ. 35×49

93. Աւաղում. ստ. յուղ. 35×49
94. Արշալույս. ստ. յուղ. 35×49
95. Կեսոր. ստ. յուղ. 35×49
96. Մայրամուտ. ստ. յուղ. 35×49
97. Արարատ. ստ. յուղ. 80×110

1948

98. Կիրովականի քիմ կոմբինատի բակը կտ. յուղ. 57×70
99. Բանվորական ավան. կտ. յուղ. 34×63
100. Քիմ կոմբինատ. կտ. յուղ. 28×58
101. Պահեստները. կտ. յուղ. 53×23
102. Բանվորական ավան. կտ. յուղ. 19×49
103. Սղոցարան. ստ. յուղ. 32×40
104. Ընդհանուր տեսարան. ստ. յուղ. 25×33
105. Բանվորական ավան. ստ. յուղ. 32×40
106. Կարտոֆիլի դաշտ. ստ. յուղ. 30×35
107. Սղոցարան և պահեստ. կտ. յուղ. 19×49
108. Կոմբինատի բակ. կտ. յուղ. 61×70
109. Արտադրական ցեխ. կտ. յուղ. 42×59
110. Պահեստ. կտ. յուղ. 35×47
111. Ջրհան կայանը. կտ. յուղ. 35×47
112. Կարտոֆիլի դաշտ. կտ. յուղ. 46×76.

ԳՐԱՖԻԿԱ

1918

113. Դիմանկար. թ. պա. 47×33

1919

114. Մ. Մարդարյան. թ. մ. 24×14
115. Աշուն. թ. տշ. 35×33

1920

116. Ս. Ղարագյոզով. թ. պ. 41×32
117. Ն. Գոցերլիձե. թ. մ. 33×22

Անի քաղաք

118. Որմնանկարներ. թ. գ. 29×30
119—120. Քարայրեր. սով. մ. 9×14
121. Գլխավոր մուտք. սա. մ. 9×14
122. Զիթահանք. սա. մ. 9×14
123. Գր. Լուսավորիչի եկեղ. սա. մ. 9×14
124. Գլխավոր մուտքը. թ. ս. 13×19
115. Ընդհանուր տեսարան թ. ս. 22×32
126. Քարայրեր. թ. տեմպ. 15×21
127. Քաղաքի մուտքը. թ. տեմպ. 27×20
128. Քաղաքային դռներ. թ. տեմպ. 27×20
129. Ժայռ. 9. սա, մ×14

1921

130. Ալազանի հովիտը. թ. ջ. 18×19
131. Հին աղբյուրը. թ. ս. 21×28
132—133. Հին Թելավը. թ. մ. 30×21
133—134. Հին Թելավը. սա. մ. 9×14

1923

138. Թատրոնական վող. (Թիֆլիս) թ. չբ. 27×21

1924

139. Ա. Լունաչարսկի. թ. մ. 18×17

1924 — 26

ԼԵՆԻՆԳՐԱԴ

140. Զմեռը Լենինգրադում. թ. մ. չբ. 24×15
141. Նեվա. թ. չբ. 20×26
142—145, Լենինգրադյան ֆրագմենտներ թ. մ. 27×19
146. Ծովակալություն. թ. չբ. 14×22
147. Նիկոլսկու դանդակատունը թ. չբ. մ. 29×19
148. Զմեռային Պալատը. թ. չբ. 27×19
149. Ռաստրելլիի սյունը. սով. մ. 9×14
150. Իսահակի Տաճարը սով. մ. 9×14
151. Սֆինքսներ Գեղարվեստական Ակադեմիայի մոտ. թ. մ. 19×20

1927

152. Պատգամավորուհի. թ. մ. 19×17
153. Պատգամավոր. թ. մ. 16×23

1928

154. Իմ սենյակը. թ. մ. 12×26
155. Ալալեբդու գործարանը. թ. չբ. 29×27 Պ.Պ.
156. Ա. Մռավյան. թ. գուն. մատ. 54×43

1929

157. Ս. Արմենյան. թ. սանդ. մ.

1931

158. Պլոներական ճամբարում. թ. սանդ. 140×180

1932

159. Զերբակալություն. թ. մ. 34×43
160—161. Քանդակի էսքիզներ. թ. մ. 35×20

1936

162. Ա. Բաբյան. թ. սանդ. 63×43

1937

163. Ս. Աւաքեան. թ. սանգ. 38×31

1939

164–165. Իմ տղան. թ. մ. 32×29
166. Խաղալիք տաճարը. թ. մ. 29×22

1940

ԱՅՐԻՎԱՆՔ

167. Սպիտակ քարեր. թ. գուաշ 32×43
168. Ախկալայի մոտ. թ. գուաշ 31×34
169. Այրիվանք, եկեղեցին. թ. գուաշ. 31×34
170. Սևանի ափին. թ. գուաշ 55×74

1941

171. Պարտիզան. թ. դ. 28×36 Պ.Պ.
172. Օկուպացված գյուղում թ. դ. 28×36 Պ.Պ.
173. Պարտիզանի ընտանիքը. թ. դ. 28×36 Պ.Պ.
174. Ուղեկցող պարտիզանը. թ. դ. 27×37 Պ.Պ.

1942

175. Ճեպանկար. թ. սմ. 37×27
176. Մ. Սարյան. թ. թան. 28×24
177. Հ. Գրիգորյան. թ. մ. 30×43

1943

178. Ա. Միրզոյան. թ. ս. 42×30
179. Հայուհիներ. թ. ս. 43×50
180. Ս-ի դիմանկարը. թ. ս. 72×56
181. Ֆ. Դովլաթյան թ. մ. 68×50

1945

182. Մ. Գևորգյան. թ. ս. մ. 64×43
183. Սայաթ-Նովա. թ. ս. մ. 72×55
184. Սեդայի դիմանկարը. թ. ս. մ. 82×54
185. Պոետ. սավ. մ: 58×30
186. Հ. Շտայան. թ. մ. ս. 75×56
187. Երևանի ասոցիացիաները. թ. մ. չր. 30×42
188. Կոմիտաս. թ. ս. 34×24

189. Վ. Շեքսպիր. թ. մ. 30×21
190. Է. Համբարձումյան. թ. մ. ս. 63×50

1946

191. Մեր բակը գարնանը. թ. գ. 25×30
192. Ե. Նազարյան. թ. ած. 73×50

1947

193. Ղամարլու. թ. մ. 31×42
194—199. Արտաշատի շրջանի գյուղատնտեսության առաջավորները. թ. մ. 31×24
200. Կրեմլ. թ. ջր. 30×26
201. Վասիլիյ Երանելու եկեղեցին. թ. ջր. 30×26

1948

202. Իսահակի Տաճարը. թ. մ. 31×23
203—205. Սովետական Մլուքյան հերոսներ
— Ա. Բաբայան. թ. մ. ս. 41×26
— Ն. Դարբինյան. ստվ. ս. 49×35
— Ա. Հարությունյան. թ. ս. մ. 44×31
206—209. Կիրովականի Քիմ Կոմբինատ
— Մեխանիկական ցեխ. թ. մ. 30×34
— Ընդհանուր տեսարան. թ. մ. 31×44
— Բանվորական ավան. թ. մ. 31—44
— Ա. Առաքելյան (կարբիդագործ) թ. մ. 44×31

1942—48

210—218. Ձեռանկարներ թ. մ.

ՕՖՈՐՏ

1924

219. Քարտաշ. 12×13

1925

220. Ս. Շահումյան 20×15 ՊՊ
221. Հին Թիֆլիսը 17×14 ՊՊ

1926

222. Կինո նկարահանում 14×28

1927

223. Հին Երևանը 20×15

1935

224. Պղնձահանքերում 13×24
125. Կարբիդի գործարան 12×9

1936

226. Պարտիզաններ 13×24

1937

227. Երևանի աստղադիտարանը 19×24
228. Սանահինի կամուրջը 8×11
229. Սևանա լիճը 15×20
230. Փողոց հին Երևանում 19×27
131. Անի քաղաքի պարիսպները 12×10

1938

232. Ընկ. Ա. Միկոյանն Ալավերդում 1937 թ. դուն. 35×47 ՊՊ
233. Հին գյուղում 12×10

1939

234. Գյուղում 11×15
235. Մզկիթի բակում 18×12
136. Սարդարի այգում 20×14

1940

237. Լաքիզ 10×12
238. Այրիվանք 21×27
239. Սանահինի կամուրջը 12×17
240. Հին Գորիսում. գուն. 17×25
241. Ցորեն մաքրելը 19×26
242. Մ. Պարոնիկյան 18×25
243. Ծերունի 24×13
244. Աղիմ-Զադե 24×20

1942

Գ. Սունդուկյանի անվ. թատրոնի վարպետները

245. Գր, Ավետյան 25×18
246. Հ. Ներսիսյան 25×19.
247. Օ. Գուլազյան 25×18
248. Ա. Գուլակյան 24×18
249. Վ. Վաղարշյան 25×18
250. Ա. Ավետիսյան 25×18
251. Մ. Արուտչյան 25×18

1943

252. Սմոլնին 1918 թվին 18×20
253. Իսահակի Տաճարը 24×18

1948

Կիրովականի քիմ. կոմբինատ

254. Կարբիդի վառարանները 24×20
255. Գործարանային բակ 19×24
256. Ընդհանուր տեսարան 21×28

ՎԻՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

1919

257. Զմեռը Թիֆլիսում 13×17
258. Է. Պոլ երկերի ընթերցում 21×18
259. Դիմանկար 9×15

1922

260. Հին Թելավի պարիսպները 12×22
261. Հին Թելավը 16×24
262. Ցակ. Նիկոլաձե 30×24

1939

263. «Մոսկվա» կինո թ. 22×16
264—265. «Շրջիկի» համբարը 21×30
266. Հին Գորիսում 21×30
267. Գորիսեցի աղջիկ 30×21

1943

268. Գառնիի ավերակները 30×21

1946

269. Ռ. Բեղրոսյան 22×34
270. Տնակ Բժնիում 25×32
271. Զինարիները 22×35
272. Աշտարակ 35×23
273. Աշտարակի փողոցը 22×34
274. Բժնի գյուղը 32×48

ԹԱՏՐՈՆ

ԹԵԼԱՎ 1921

275. Ի. Կատաև «Սիրո երազանք». թ. չր. 11×17
276. Լ. Ռոստան «Սալիտակ ընթրիք». թ. չր. 10×16
277. Գր. Գէ. «Տրիլբի». թ. չր. 16×25

ՊԵՏՐՈԳՐԱԴ 1923

278—279. Պուշկինի «Զիո-Զիո սան» 1-ի 2-րդ պ. թ. չր. 12×18

ԵՐԵՎԱՆ 1927

280—281. Գ. Սունդուկյան «Խաթաբալա» 1-ի 2-րդ պ. թ. չր. 15×22

1928

282. «Խաթաբալա» Գ. Ջանիրեկյանը Մասիսյանի դերում թ. մ. 25×26 Պ.Պ
283. Հ. Պարոնյան «Մեծապատիվ մուրացկանները» 2-րդ պ. թ. մ. 21×18
284—285. Ցուր. Ցանկովսկի «Ցասում» զդ. էսքիզ. թ. մատ. 27×18

1930

286. Ա. Ֆադեև «Ջարդ» 1-ի պ. թ. մ. 16×24
287—288. Ա. Ֆադեև «Ջարդ» զդ. էսք. թ. չր. 22×18

1934

289—290. Դ. Դեմիրճյան «Նապոլեոն Կոլկոտյան թ. չր. 10×14
291. «Դոկտոր Պատլեն» էսք. զգեստն. թ. գ. 30×22
292—293. Ֆրանս, Ֆոլկլոր. Դոկտոր Պատլեն 1 4-րդ պ. 14×22
294 297. Վ. Սարդու. «Տոսկա» 1-ի 4-րդ պ. թ. չր. 25×27
298—300. Ա. Գուլակյան «Արշալույսին» 2-րդ 4-րդ պ. թ. չր. 21×26, 18×27

301—302. Ա. Գուլակյան «Արշալույսին» զգ. էսքիզ. թ. ջր. 13×18
303—304. Գ. Սունդուկյան «Փանդուխտ օջախ» 1-ի 2-րդ պ. թ. ջր. 23×36
305—314. Գ. Սունդուկյան «Փանդուխտ օջախ» զգ. էսք. թ. գ. 31×19, 34×44

1940

315. Ա. Գուլակյան «Մեծ բարեկամություն» 4-րդ պ. թ. գ. 22×33
316—319. Գ. Սունդուկյան «Խաթաբալա» 1-ի 2-րդ, 3-րդ պ. թ. գ. 25×32
320—322. Կ. Գուցկով «Ուրիել Ակոստա» զգ. էսք. թ. գ. 30×20
323. Ս. Ռուստամ «Ղաչաղ-Նաբի» զգ. էսք. ստվ. գ. 35×50
324—325. Ա. Արաքսման «Հրաբուխի վրա» 1-ի 3-րդ պ. թ. գ. 34×44
326. Ա. Արաքսման «Հրաբուխի վրա» 5-րդ պ. ստվ. յուղ. 48×64
327—329. Ա. Արաքսման «Հրաբուխի վրա» զգ. էսք. թ. գ. 32×20
330—333, Լ. Միքաելյան «Վարազդատ» 1-ի 4-րդ պ. ստվ. գ. 21×28
334—335. Ա. Օստրովսկի «Ամպրոպ» 1-ի 4-րդ պ. ստ. յուղ. 26×36

1945

336—339. Գ. Սունդուկյան «Խաթաբալա» 1-ի 4-րդ պ. թ. գ. 23×35
340—341. Գ. Սունդուկյան «Խաթաբալա» զգ. էսք. թ. ջր. 31×19

1948

343—344. Գ. Սունդուկյան «Պեպո» 1-ի 4-րդ պ. ստվ. գ. 42×73
345—347. Գ. Սունդուկյան «Պեպո» զգ. էսք. ստվ. գ. 35—60
348—452. Թատրոնական էտյուդներ
— Ա. Ավետիսյանը—Սարգսի դերում
— Հ. Ներսիսյանը—Գ. Մարզպետունու դերում
— Վ. Դաստյանը—Վահրամի դերում
— Ա. Արազյանը—Շահնազարի դերում
— . Ավետիսյանը—Սեադաթի դերում

ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԿՐՃԱՏՈՒՄՆԵՐ

Կտ.—կտավ
Ցուղ.—յուղանկար
Սա.—սավարաթուղթ.
Թ.—թուղթ
Ջրն.—ջրանկար
Մ.—մատիտ
Գ.—գուաշ
Տ.—տեմպերա
Ս.—սանգինա
Տ.—տուշ
Դն.—գունավոր
Պա.—պաստել
Պ.—պաստինացրած
Տոն.—տոնավոր
Գլազ.—գլազուրապատ
Կ.—կավ
Թրծ.—թրծված
Պ. Պ.— Պետական Պեռկերասրան
ԹԹ.—Թատրոնական Թանգարան

Управление по делам искусств при Совете Мин. Арм. ССР
Союз Советских Художников Армении
Армянское отделение Художфонда СССР

ВЫСТАВКА

ПРОИЗВЕДЕНИЙ

ЗАСЛУЖЕННОГО ДЕЯТЕЛЯ ИСКУССТВ

СТЕПАНА ТАРЬЯНА

1949 г. ЕРЕВАН

Каталог составила: Р. ЕСАЯН

Ответ. редактор: Е. КУРДОЯН

Степан Тарьян

Есть художники, которые выступая со своими произведениями на общих выставках, или даже организуя индивидуальные выставки, представляющие определенный жанр или узкий круг своего творчества,—со стороны критики не получают должной оценки своих произведений. И только когда они выступают с ретроспективной выставкой, охватывающей весь их творческий путь, зритель и критика получают возможность вернее оценить художника и удельный вес его искусства. К таким художникам относится С. Тарьян.

Степан Тарьян принадлежит к среднему поколению армянских советских художников, чья творческая жизнь началась в дни Октябрьской Революции и оформилась на наших глазах и только благодаря Советской власти.

Степан Тарьян родился в Тбилиси в 1899 г. Первоначальное художественное образование получил в Тбилисской Академии Художеств.

В годы учебы С. Тарьян одновременно работал, то как помощник декоратора в Тифлисском оперном театре, то как плакатист в Грузкавроста, некоторое время как художник Телавского русского театра, как преподаватель рисования в средних учебных заведениях Тифлиса.

В то же время С. Тарьян принимал участие на выставках Тбилисского „Союза Художников Армян" а с 1921 г. и на выставках художников Советской Армении.

Горячее желание совершенствоваться по специальности, заставляет С. Тарьяна в 1923 г. ехать в Ленинград, где

он поступает во Всероссийскую Академию Художеств. По окончании Академии в 1926 году, С. Тарьян переезжает в Ереван, и приступает к творческой деятельности, до того многосторонней, что трудно определить, какая именно область доминирует в его творчестве.

Он выступает как скульптор и в 1928 году участвует в конкурсе на проект памятника Шаумяну, где получает две премии. (Ереван)

В конкурсе же на скульптурное оформление дворца культуры им. Али-Байрамова (Баку) С. Тарьян получает первую премию и по собственным эскизам выполняет для интерьера дворца одну круглую фигуру и четыре больших барельефа.

Он выступает как опытный театральный художник, работает в ряде больших театров, оформляет много пьес. Эта часть деятельности получила всеобщее признание. С. Тарьяном оформлено более 50 театральных спектаклей, многие из которых оформлены им с большой художественной выдумкой, профессиональным мастерством и правильным отображением духа пьесы. Из таких спектаклей надо особо подчеркнуть пьесы Г. Сундукяна—„Пепо" и „Хатабала", оформление которых до сих пор остается лучшим оформлением пьес великого драматурга в армянском театрально-декоративном искусстве.

Как художник-оформитель С. Тарьян участвует также в работе Арменкино, оформляя картины „Кикос", „Сын солнца" „Курды и езиды", „Лодырь", „Гикор" и т. д.

В творчестве С. Тарьяна все больше и больше начинает занимать место графика, носившая вначале преимущественно иллюстративный характер. Он оформлял книги и плакаты, иллюстрировал журналы и газеты, рисовал карикатуры. В дальнейшем художник все чаще обращается к станковой графике, выполняет и выставляет множество пейзажей и портретов, которые свидетельствуют о несомненном даровании автора в области графики.

Не мало у художника и живописных работ, портретов, натюрмортов и пейзажей.

Подобная многогранность дарования вместе с положительными сторонами, несомненно имеет и отрицательные, лишая художника возможности сосредоточить свое творческое, внимание в одной области художественного творчества.

Постановления ЦК ВКП(б) о литературе и искусстве, а также постановление ЦК КП(б) Армении „О мероприятиях по улучшению изобразительного искусства", пред'явили к искусству новые и более высоко идейные творческие требования. Коллектив армянских советских художников пересмотрел и перестроил свою творческую деятельность. Критически пересмотрел свой пройденный творческий путь также и художник С. Тарьян Результаты этой перестройки мы и видим на настоящей выставке.

Теперь художник изображает реальную жизнь, наблюдает человека в трудовом процессе, даже природа приобретает новый для С. Тарьяна смысл.

Он делает основной темой своего пейзажа труд советских людей наших новостроек и промышленных об'ектов. У С. Тарьяна начинает проявляться осознанное чувство нового, и это чувство вместе с повышением требований к качеству, —помогает С. Тарьяну в деле лучшего раскрытия и показа социалистической действительности.

Чтобы убедиться в этом достаточно взять Кироваканские работы художника (1918 г.) и сравнить их с предыдущими.

В скульптуре (портрет А. Аракеляна. а из работ 1947 г. портрет М. Пароникян), несомненно больше внутренней жизни, достигнута более тонкая, пластическая моделировка чем в большинстве прежних работ С. Тарьяна.

В живописи, в частности, в изображении заводских интерьеров и дворов поставлены более серьезные живописные задачи, колорит более организован. Такой же рост можно отметить и в графике.

В числе произведений С. Тарьяна, можно отметить много таких значительных работ, как в скульптуре бюст В. Ход-

жабекяна, в живописи „Айриванк", так и в графике „Ленинградские офорты" и др.

Я уж не говорю об отмеченных выше театральных работах С. Тарьяна. Большую ценность представляют также выполненные с натуры Анийские этюды, отмеченные большим вкусом и верные действительности.

Из вышеизложенного видно, что в результате творческой перестройки и роста, работы художника в настоящее время более уравновешены и качественны по сравнению с прошлыми работами, в которых иногда замечались некоторые неровности.

Лучшим доказательством того, что и в прошлом С. Тарьян создавал большие ценности, является красноречивый факт присвоения С. Тарьяну в 1945 году звание Заслуженного деятеля искусств Арм. ССР.

Таким образом, если оставить в стороне творческие неровности С. Тарьяна и оглянуться на его пройденный путь, не отрывая ни одной работы от своего времени, то он станет перед нами в совсем ином свете, получит совершенно новую оценку, что и будет соответствовать истинному положению вещей.

Эта новая оценка своевременна именно теперь, так как настоящей выставкой Заслуженный деятель искусств Армянской ССР. Степан Тарьян обобщает свой тридцатилетний творческий путь.

ВАГАН АРУТЮНЯН

КАТАЛОГ

СКУЛЬПТУРА

1918

1. Г. Шахбазян—Гипс. 47×20×23

1919

2. Этюд-П. гипс. 40×14×14

1920

3. Дама с портфелем—Тон. гипс 36×13×13

1925

4. Каменотес—Тон. гипс 30×25×20

1928

5. Литейщик (Алаверды)—Тон. гипс 32×25×25
6. Лориец партизан—гипс 34×15×18

1929

7. В. Тагнаносян—гипс 36×15×55
8. В. Ходжабекян—Мрамор 49×35×21 ГКГ

1932

9. Курящая женщина—Тон. гипс 45×15×15

1935

10. В. Ленин и И. Сталин—гипс 80×65 ГКГ
11. Зангезурский партизан—Тон. гипс 55×25×30
12. Освобожденная женщина востока (Баку—Дворец Культуры) фото
13. В гареме (фрагмент)—Гипс 110×180
14. Партизанка—(фрагмент)—Гипс. 110—180

1938

15. Гр. Аветян—Мрамор 55×35×30 (ТМ)
16. Старшина Ленкавполка—Гипс. 32×25

1940

17. В. И. Ленин и И. В. Сталин—Гипс Д-45
18. Эскиз—Глаз. гл. 8×30×10
19. Человек в бурке—Глаз. гл. 30×10×12
20. Х. Абовян—Гипс. Д 25

1941

21. В. И. Ленин. Бронза Д. 25.

1943

22. В фонд обороны—Гипс. 110×250 ГКГ
23. Сурик Тарьян—Гипс. 40×25×25

1945

24. Комитас—эскиз Гипс 35×25×20
25. Комитас—эскиз Гипс 40×25×30
26. Комитас—Гипс 53×27×30
27. Комитас—Мрамор 50×40×35 ГКГ
28. Бабушка и внук—Глаз. гл. 30×10×10 ГКГ
29. Чтение—Т. гипс 28×25×25

1946

30. М. Геворкян—Бронза 35×31
31. Автопортрет—Гипс 35×18×14
32. Женская маска—Гипс 32×17×14
33. Полководец—Гипс 35×20×20

1947

44. Вардан Мамиконян—Глаз. гл. 70×35×40
35—36. Встреча—Глаз. гл. 28×16×15, 26×12×14
37 М. Пароникян—Мрамор 46×30×20 ГКГ
38—39. Клятва партизана—Глаз. гл. 18×8×24, 8×50×12
40—42. Передовики сельского хозяйства Арташата.
— П. Ованнесян—Обож. гл. 26×14×10
— Т. Маркарян—Обож. гл. 24×9×8
— М. Карамян—Обож. гл. 22×16×10

43. Сбор урожая в Арташате (кувшин) Обож. гл. 50×30. ГКГ

1948

44—45. Герои Советского Союза.

— Г. Микаэлян—Гипс 55×60×40

— С. Саркисян—Гипс 40×25×25

46—48. Передовики Кироваканского Хим-Комбината.

— А. Аракелян (карбидчик)—Гипс 60×45×40

— С. Карагезян (механик)—Гипс 60×40×35

— Р. Мацакян (кузнец)—Гипс 45×43

ЖИВОПИСЬ

1915

49. Сурам—К. м. 23×27
50. Боржом (Черная р.) к. м. 18×27
51. С Верийского моста—к. м. 19×55

1917

52. Река Кура—к. м. 22×33

1920

53. Развалины гор. Ани—к. м. 24×19
54. Крепостные стены гор. Ани—х. м. 19×31
55. Натюрморт—х. м. 40×60
56. Копия с фрески—х. м. 30×22
57. Отдых—к. м. 25×18

1925

58. Зима в Ленинграде—к. м. 30×32
59. А. Дуван—к. м. 46×39
60. Сумерки—к. м. 24×30

1928

61. Портрет—х. м. 70×50

1935

62. Л. Тутунджян—к. м. 52×36

1938

63. Наш переулок—к. м. 45×75
64. Деревья—к. м. 45×75

1940

65. Айриванк—х. м. 42×54

66. Оз. Севан—х. м. 36×49
67. Сумерки—х. м. 41×54
68. Окраина села—х. м. 20—41
69. Утро—х. м. 30×43
70. Деревня Айриванк—х. м. 55×38
71. На берегу Севана—х. м. 60×76
72. В нашем дворе—к. м. 37×50

1945

73. Этюд к портрету—к. м. 15×10
74. Цветущий куст роз—к. м. 27×37

1944

75. В мастерской—к. м. 21×25
76. В нашем саду—к. м. 49×69
77. Наш квартал—к. м. 43×57

1945

78. А. Аразян—к. м. 50×37
79. Аллея—х. м. 35×50
80. Цветущая яблоня—к. м. 37×50
81. Цветущее абрикосовое дерево—к. м. 37×50
82. Эскиз к портрету—х. м. 60×50
83. Портрет Седы—х. м. 39×35

1946

84. Весна—к. м. 36×46
85. Март—к. м. 21×30
86. Склоны Арагаца—х. м. 21×33
87. Гора Ара—х. м. 40×49
88. Деревня Бжни—х. м. 31×46
89. Лагерь „Передвижки"—х. м. 48×63
90. Река Бжни—х. м. 43×59
91. М. Пароникян—х. м. 70×58

1947

92. Камарлу—к. м. 35×49
93. Утро—к. м. 35×49
94. Заря—к. м. 35×49

95. Полдень—к. м. 35×49
96. Сумерки—к. м. 35×49
97. Арарат—к м. 80×110

1 9 4 8

Кироваканский Хим комбинат

98. Заводской двор—х. м. 57×70
99. Рабочий поселок—х. м. 34×63
100. Хим. Комбинат—х. м. 28×58 ГКГ
101. Склады—х. м. 53×23
102. Рабочий поселок—х. м. 19×49
103. Лесопилка—к. м. 32—40
104. Общий вид—к. м. 25×33
105. Рабочий поселок—к. м. 32×40
106. Картофельное поле—к. м. 30×35
107. Лесопилка и склад—х. м. 19×49
108. Двор Комбината—х. м. 61—70
109. Производственный цех—х. м. 42×58
110. Склад—х. м. 35×47
111. Насосная станция—х. м. 30×47
112. Картофельное поле—х. м. 46×73

ГРАФИКА

1918

113. Портрет—Б. па. 47×33

1919

114. М. Маркарян—Б. кар. 24×14
115. Осень—Б. тш. 35×33
116. С. Каракозов—Б. па. 41×32

1920

117. Н. Гоцеридзе—Б. кар. 33×21

Город АНИ

118. Фрески—Б. т. 29×30
119—120. Пещеры—К. кар. 9×14
121. Главный вход—К. кар. 9×14
122. Маслобойня—К. кар. 9×14
123. Церковь Гр. Просветителя—К. кар. 9×14
124. Главный вход в город—Б. т. 13×19
125. Общий вид города—Б. т. 22×32
126. Пещеры—Б. т. 15×25
127. Вход в город—Б. т. 27×20
128. Городские ворота—Б. т. 27×20
129. Скала—К. кар. 9×14
130. Алазанская долина—Б. акв. 18×19
131. Старый источник—Б. т. 21×28
132—133. Старый Телав—Б. кар. 30×22
134—137. Старый Телав—К. кар. 9×14

1923

138. Театральная улица (Тифлис)—Б. акв. 27×21
139 А. Луначарский—Б. кар 18×17

1924—26

ЛЕНИНГРАД

140. Зима в Ленинграде—Б. кар. акв. 24×15
141. Нева—Б. акв. 20×26
142-145. Ленинградские фрагменты—Б. к. 27×19
146. Адмиралтейство—Б. акв. 14×22
147. Никольская колокольня—Б, акв. кар. 20×19
148. Зимний Дворец—Б. акв. 27×10
149. Растрельная колонна—К кар. 9×14
150. Исаакиевский Собор—К. кар. 9×14
151 Сфинксы у Академии Художеств—Б. к. 19×29

1927

152. Делегатка—Б. к. 19×17
153. Делегат—Б. к. 26×23

1928

154. Моя комната—Б. к. 22×26
155. Алавердский завод—Б. к. 29×27
156 А. Мравьян—Б, цв. кар. 26×20

1929

157. С. Арменян—Б. санг. кар. 54×43

1931

158. В пионерском лагере—Б, санг. 140×180

1932

159. Арест—Б кар. 34×43
160-161. Эскизы к скульптуре—Б. к. 35×20

1936

162. А. Бабян—Б. санг. 63×43

1937

163. С. Аракелян—Б. санг. 38×31

1939

164—165. Мой сын—Б. кар. 32×29
166. Исаакиевский Собор—Б. кар. 29×22

1 9 4 0

АЙРИВАНК

167. Белые камни—Б. г. 32×43
168. У Ахкалы—Б. гуашь 31×34
169. Церковь Айриванк—Б. г. 31×34
170. У берега Севана—Б. г. 55×74

1 9 4 1

171. Партизан—Б. г. 28×36 ГКГ
172. В оккупированной деревне—Б. г. 28×36 ГКГ
173. Семья партизана—Б. г. 28×36 ГКГ
174. Партизан—проводник—Б. г. 27×37 ГКГ

1 9 4 2

175. Набросок—Б. кар. 37×27
176. М. Сарьян—Б. чер. 28×24
177. Р. Григорян—Б. кар. 30×43

1 9 4 3

178. А. Мирзоян—Б. с. 42×30
179. Армянки—Б. с. 43×50
180. Портрет С.—Б. с. 72×56
181. Ф. Довлатян—Б. с. кар. 68×50

1 9 4 5

182. М. Геворкян—Б. с. кар. 64×43
183. Саят-Нова—Б. с. кар. 72×55
184. Портрет Седы—Б. с. кар. 72—54
185. Поэт—К. кар. 58×30
186. Г. Штаян—Б. с. к. 75×56
187. Ереванская обсерватория—Б. кар. акв. 30×42
188. Комитас—Б. с. 34×24
189. В. Шекспир—Б. кар. 30×2 1
190. Э. Амбарцумян—Б. с. кар. 63×50

1 9 4 6

191. Наш двор весной—Б. г. 55×30
192. Х. Есаян—Б. уг. 73×50
193. Камарлу—Б. кар. 31×42

194—199. Передовики сельского хозяйства Арташата—
Б. кар. 31×24

200. Кремль—Б. акв. 30×26

201. Церковь Василий Блаженного—Б. акв. 30×56

1948

202. Исаакиевский Собор—Б. кар. 32×23

203—205. Герои Советского Союза
— А. Бабаян—Б. кар. с. 41×29
— Н. Дарбинян—К. с. 49×35
— А. Арутюнян—Б. кар. с. 44×31

206—209. Кироваканский Химический Комбинат
— Механический цех—Б. кар. 30×34
— Общий вид—Б. кар 31×44
— Рабочий поселок—Б. кар. 31×44
— А. Аракелян (карбидчик)—Б. кар. 44×31

1942—48

210—218. Наброски— Б. кар.

ОФОРТ

1924

219. Каменотес—12×13

1925

220. С. Шаумян—20×15 ГКГ
221. Старый Тифлис—17×14 ГКГ

1926

222. Кино—с'емка—14×28

1927

223. Старый Ереван—20×15 ГКГ

1935

224. На медных рудниках—13×24
225. Карбидный завод—12×6

1936

226. Партизан—13×24

1937

227. Ереванская Обсерватория—19×24
228. Санаинский мост—8×11
229. Озеро Севан—15×20
230. Улица в старом Ереване—19×27
231. Старые стены Ани—12×10

1938

232. Тов. А. Микоян в Алавердах в 1937 г. цвет.—35×47 ГКГ
233. В старой деревне—12×10

1939

234. В деревне—11×15

235. Во дворе мечети—18×13
236 В саду Сардара—20×14

1 9 4 0

237. Эскиз—10×12
238. Айриванк—21×27
239. Санаинский мост—21×17
540. В старом Горисе. цв.—16×25
241. Очистка зерна—19×26

1 9 4 1

242. М. Пароникян—18×16
243. Старик—24×13
244. Азим-Заде—24×20

1 9 4 2

Мастера театра им. Г. Сундукяна

245. Гр. Аветян—25×18
246. Г. Нерсесян—25×19
247. О. Гулазян—25×18
248. А. Гулакян—24×18
249. В. Вагаршян—25×18
250. А. Аветисян—25×18
251. М. Арутчян—25×18

1 9 4 3

252. Смольный в 1918 году—18×20
253. Исаакиевский Собор—24×18

1 9 4 8

Кироваканский Хим. Комбинат

254. Карбидные печи—24×20
255. Заводской двор—10—25
256. Общий вид—21×28

ЛИТОГРАФИЯ

1919

257. Зима в Тифлисе—12×17

1920

258 Чтение сочин. Э. По—21×18
259 Маскарад—19×15

1921

260. Крепостные стены Старого Телава—12×22
261. Старый Телав—16×24
262. Я. Николадзе—30×24

1939

263. Кино-театр „Москва"—22×16

1940

264-265. Лагерь „Передвижки"—21×30
266. В старом Горисе—21×30
267. Девушка из Гориса—30×21

1943

268. Развалины Гарни—30×21

1946

269. Р. Бедросян—22×34
270. Домик в Бжни—25×32
271. Чинары—25×35
272. Аштарак—35×23
273. Улица в Аштараке—22×34
274. Село Бжни—32×48

ТЕАТР

Телав 1921

275. И. Катаев—„Мечта любви“ Б. акв. 11×17
576. Э. Ростан—„Белый ужин“ Б. акв. 10×16
277. Гр. Ге „Трильби“ Б. акв. 16×25

Петроград 1923

278—279. Пуччини—„Чио-Чио-Сан“ I-II картины Б. акв. 12×18

Ереван 1927

280—281. Г. Сундукян—„Хатабала“ 1, II кар. Б. акв. 15×22

1928

282. „Хатабала“ Г. Джанибекян в роли Масисяна
Б. к. 25×26 ГКГ
283. А. Паронян—„Высокочтимые попрошайки“ II кар.
Б. кар. 21×27
284—285. Ю. Яновский—„Ярость“ эск. кост. Б. кар. 27×18

1930

286. А. Фадеев „Разгром“ I кар. Б. кар. 16×24
287—288. А. Фадеев „Разгром“ эск. кост. Б. акв. 22×18

1934

289—290. Д. Демирчян—„Наполеон Коркотян“ Б. акв. 10×14
291. „Доктор Патлен“ эск. кост. Б. г. 30×22
292—293. Франц. фолклор „Доктор Патлен“ I—IV кар. 14×22
294—297. В. Сарду „Тоска“ I—IV кар. Б. акв. 25×54
298—300 А. Гулакян „Аршалуйсин“ II и IV кар. Б. акв.
21×26, 18×27
301—302. А. Гулакян „Аршалуйсин“ эск. кост. Б. акв. 13×18

303—304. Г. Сундукян „Разоренный очаг“ I—II кар.
Б. акв. 23×33

30—314. Г. Сундукян „Разоренный очаг“ эск. кост.
F. г. 31×19, 34×44

1940

315. А. Гулакян—„Великая дружба“—IV кар. Б. г. 22×33
316—319. Г. Сундукян—„Хатабала“—I, II, П и III карт.
Б. г. 25×35
320—322. К. Гудков—„Уриэль Акоста“ эск. кост. Б. г. 30×20
323. С. Рустам „Качах Наби“ эск. кост. К. г. 30×50
324—325. А. Араксман „На вулкане“ I, III карт. Б. г. 34×44
326. А. Араксман „На вулкане“ V карт. К. м. 48×64
327—329. А. Араксман „На вулкмне“ эск. кост. Б. г. 32×20
330—333. Л. Микаэлян „Вараздат“ I—IV карт. К. г. 21×28
334—335. А. Островский „Гроза“ I, IV карт. Б. г. 26×36

1945

336—339. Г. Сундукян „Хатабала“ I—IV карт. Б. г. 23×35
340—342. Г. Сундукян „Хатабала“ эск. кост. Б. акв. 31×19

1948

343—344. Г. Сундукян „Пепо“ I—II карт. К. г. 42×73
345—347. „ „ эск. кост. К. г. 35×60
348—352. Театральные этюды.
— А. Аветисян в роли Саркиса
— Р. Нерсесян—в роли Геворга Марзпетуни
— В. Дасоян—в роли Ваана
— А. Араэян—в роли Шаандухт
— А. Аветисян—в роли Севада

ПРИНЯТЫЕ СОКРАЩЕНИЯ

Х.—холст
М.—масло
К.—картон
Б.—бумага
А.—акварель
Кар —карандаш
Г.—гуашь
Т.—темпера
С —сангина
Т.—тушь
Цв.—цветной
Па.—пастель
П —Паатинированный
Тон —тонированный
Глаз.—глазурованная
Гл.—глина
Обож.—обоженная
ГКГ.—Государственная Картинная Галлерея
Т. М.—Театральный музей

ԻԼՅՈՒՍՏՐԱՑԻԱ
ИЛЛЮСТРАЦИИ

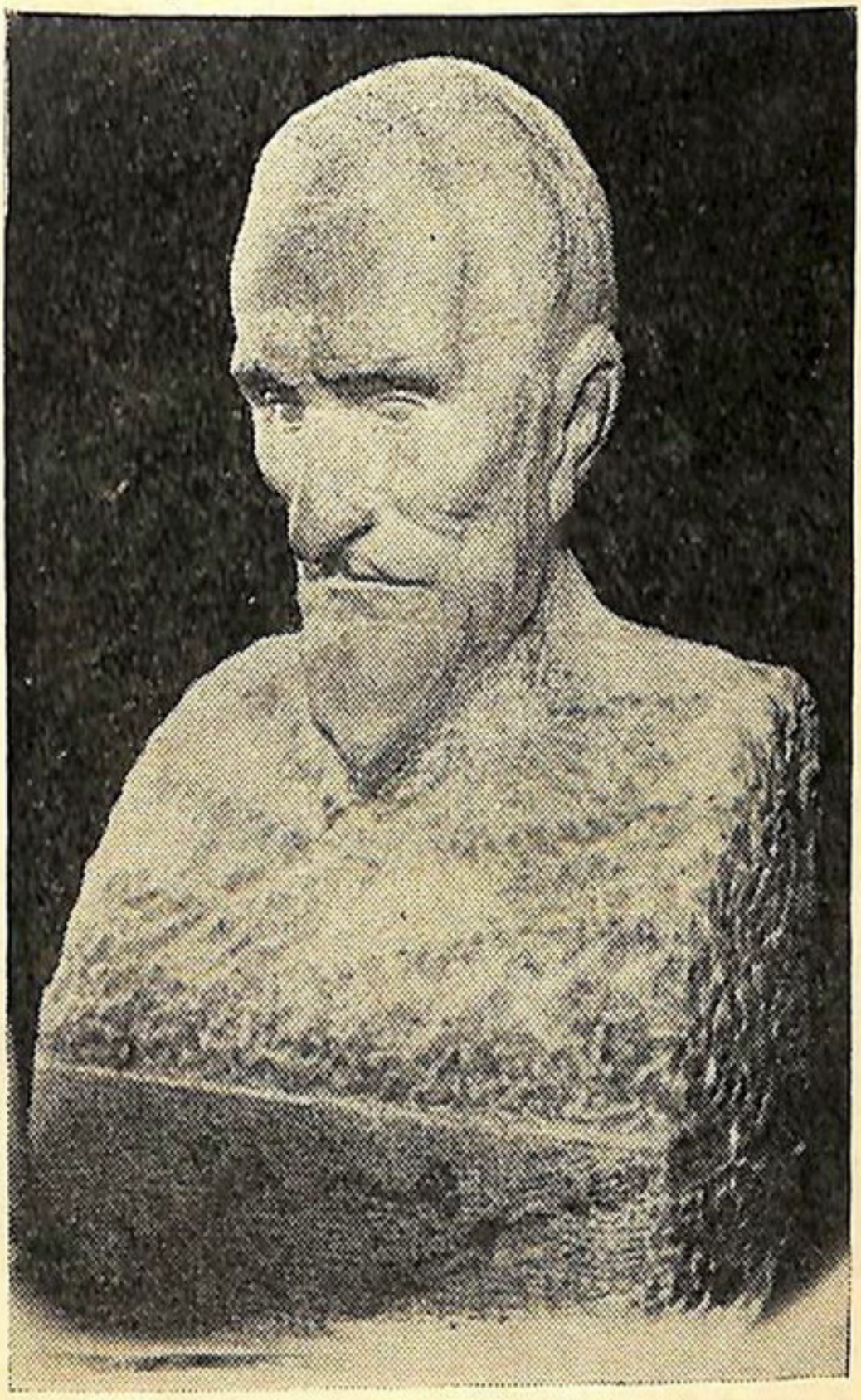

Վ. Խոջաբեկյան
В. Ходжабекян

մարմար Պ.Պ.
мрамор ГКІ

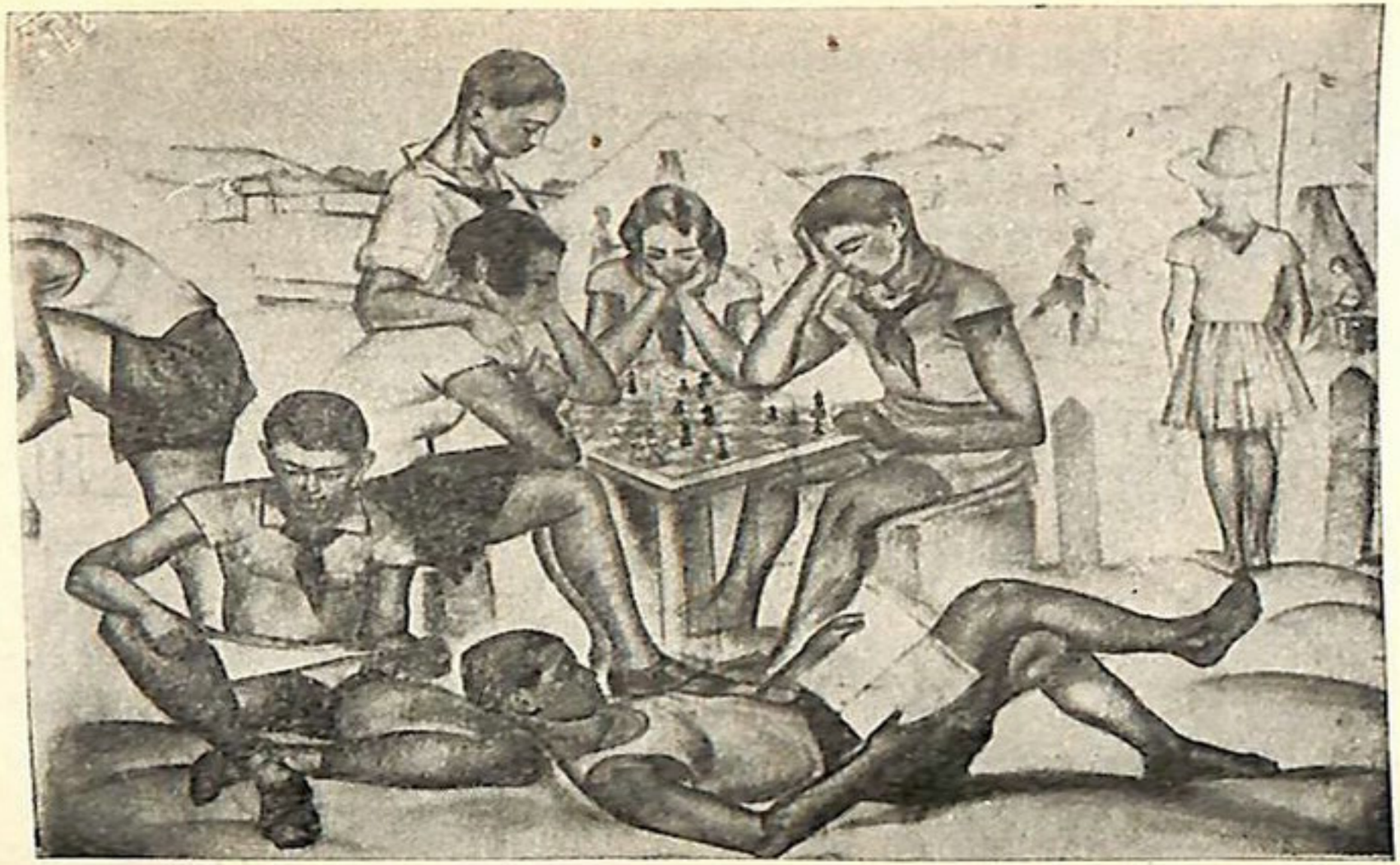

Պիոներական ճամբարում
В пионерском лагере

սանգինա
сангина

ՍՍՌՄ պետական Զիրք
Герб Советского Союза

գիպս Պ.Պ.
гипс ГКГ

Պարտիզան
Партизан

գիպս
гипс

Սրահ թագաւորական.

սանդուղքներ և տանիքներ.

Պարտիզանի ընտանիք
Семья партизана

Բ. գ. ԳԿԳ.
Б. г. ГКГ

Ծաղկած խնձորենի
Цветущая яблоня

Կ. Յուղ-
Х. М.

Սով. Միության հերոս Ս. Սարգսյան
Герой Сов. Союза С. Саркисян

գիպս
Гипс

Կիրովականի Քիմկոմբինատ
Кироваканский Химкомбинат

Ստ. ԹԱՐՅԱՆ
Ст. ТАРЬЯН

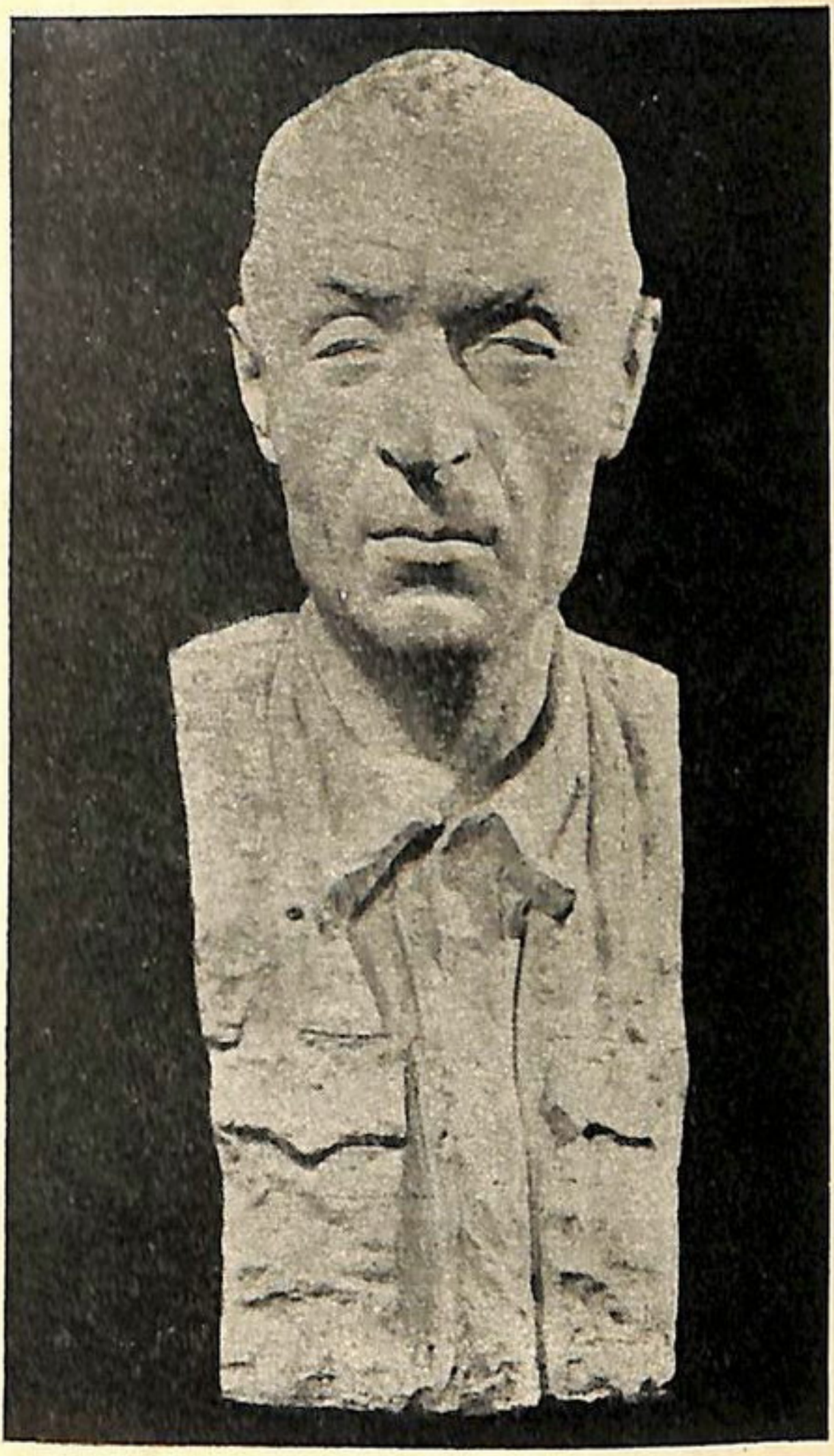

Կիրովականի հիմկոմբինատի առաջավոր Ա. Առաքելյան. գիպս Պ.Պ.
Передовик Кироваканского Химкомбината А. Аракелян. Гипс

ՀՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՏՈՒՆ ԳԱՍԵՆՏԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ՎՖ 00627 Պատվեր 7, տիրաժ 300:

ՀՍՍՌ Մինիստրների Սովետին կից Պոլիգր. և Հրատ. Վարչության № 3 տպարան, Ալավերդյան № 65. Երևան, 1949 թ.

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.
FL0036939

[304]

A I 2920